

A FAKIR.

(Regény).

ALÁNY szava pedig vissza nem fogható erővel ömlött tovább.
— Ferenc! Mi ketten összetartozunk! Életeken, poklokon és halálon keresztül összeforrottunk! Nem tudtalak megtagadni soha egy pillanatra! És te is Ferenc, te is azért jöttél vissza, hogy engem láss, hogy velem beszélj, hogy magadhoz köss! Ne mondd hogy nem! Ne tagadd! Asszonyi lelkem érzi! Az én asszonyi lelkem tudja! Te az enyém vagy és nem menekülhetsz a varázs alól!

Dombay kezébe fektette arcát és eszeveszetten hajtogatta:

— Hazugság! Hazugság!

Marika teste még jobban a magasba feszült és mialatt ajkáról, ijrről pattant nyilként, süvítve röppent el a hang, maga is beleborzongott a kimondott szó súlyába:

— Ez az igazság!

Ferenc hangja megtört és sebzett madárként vergődött a mélyben:

— Mennyit szenvedtem! Mennyit kínlódtam! Megtagadtam magamat, a multat, a jelent! Sohase tekintetem máshova, csak a jövőbe! Olyan könnyűnek és szabadnak éreztem magam, mint a felhő! Ti nem tudtok belenézni a napba és én bele tudtam nézni a semmibe! Kitárt lélekkel vártam a teljes szabadulást! Miért kellett most visszatérnem az életbe? Miért kell most visszafordulnom a kezdethez?! Miért gondoltál folyton rám?! Miért nem üldöztél ki magadból?!

Marika feje meghajlott és hangja alázattal bűgött:

— Vártalak!

Ferenc felugrott és hallatlan erőfeszítéssel kergette fel ajkáról a szavakat:

— Nem akarom! Magam akarok maradni a lélekben! Én bekötözött szemmel folytatom az utamat a Nirvána felé. Nem nézek se jobbra, se balra! Fel akarok jutni oda, ahova életeken keresztül jut el csak az ember! Menni, haladni, röpködni akarok! Át akarom szelni a végtelent és meg akarok pihenni a mindenható erőben! Marika nézz rám! Nincs rajtam hús, nem tudok ölelni, a vérem nem cipel vágyakat, nem tudok szeretni! Nincs bennem már semmi az anyagból, nem értem meg a testek törvényét!

Ahogy ott állott a lány előtt testetlen teste, ömlött belőle az akarat és a szemén keresztül világított a tűz!

A lány pedig végighevert a sziklán és mosolyogva nézett fel az égre.

— Mit akarsz tőlem Marika? Mit akarsz a csontvázától? Vess ki

magadból! Űzz ki magadból! Kergess el! Vess meg és gyűlölj! Olyan szép férfiak kergetik a lepkét! És te gyönyörű vagy, csodálatos vagy! Válassz magadnak egyet, szebbet, erősebbet, forróbbat! Válassz magadnak mást!

Marika kitárta feléje karjait és vadgalamb bűgással nyujtotta feléje a száját.

— Téged akarlak!

Dombay Ferenc elhallgatott. Szeme végigperzselte a csodálatosan ragyogó, izzó lány alakját. Hirtelen lehullott testéről az erőfeszítés minden bilincse, mellét görcsös sóhaj dagasztotta magasra, tagjai remegtek, sápadt, cserepes ajkáról furcsa nyöszörgés hullott a levegőbe, azután térdre roskadt és vergődő, halálosan szomjas csókban tapadt oda a halhatatlanság pillanatát kínálgató, vérpiros asszonyi szájra.

Hosszú volt a csók és Dombay Ferenc a csók után eszméletlenül esett össze a sziklapad előtt. Marika ijedten költögette, rémülten szölongatta, a forráshoz húzta könnyű, légies testét és vízzel locsolta halál-sápadt arcát.

Végre megmozdult a fej. Lassan kinyílt a szem s amikor magafölé hajolva látta a lányt, alig hallhatóan súgta az ajak:

— Marika szeretlek! . . .

Pár perc telt el csak ezután és Dombay Ferenc egészen magához tért, óriási akarateréje talpra állította a nyomorult testet és csendes lélekkel hallgatta Marika virágos lelkének csacsogását.

A lány később álomittasan nézett körül, majd hirtelen felugrott és beszaladt a nyíláson át a barlangba. Nedves, pinceszagú hely. Egyetlen fatörzs hever csak benne. Más semmi. Elfogódottan nézett körül, azután Ferenchez fordult:

— Hol alszol, ha itt vagy?

A férfi a fatörzsre mutatott:

— Az az én ágyam!

A leány összerázkódott:

— Borzasztó!

Azután a megriasztott lepke ártatlan rémületével szaladt ki újra a szabadba és elgondolta, vajjon fog-e valaha Ferenc ágyban feküdni? . . . Szomjúságot érzett és vizet kért. Ferenc a forrásra mutatott és biztatta, hogy igyék. Marika lefeküdt a partra és izzó száját óvatosan mártogatta bele a jéghideg vízbe.

Mély volt a forrás és még mélyebbre: a végtelenség távlatába toltta el a benne tükröződő ég. Marika megrezzent, amikor megszólalt mögötte a hang:

— Maradj úgy és nézd a vizet!

Mintha leheletkönnyű, láthatatlan kéz egyetlen simogatással törölt volna belőle mindent. A tükör tiszta lett és zavartalan s mélyéből simán, könnyedén rajzolódott elő idegen vidék körvonalai. Borzasztó magas, hóval borított hegyek, sehol egy fa, sehol egy bokor, csak szikla

és hó. S a hegy gerincén vakító fehér kőből épült, óriási ház. Ablaka nincs, ajtót se látni rajta. Élettelenül, kriptaszerűen áll a sivár csend mozdulatlan birodalmában. Azután hirtelen eltűnnek a falak és Marika belát a házba. Udvara üres és szúrós, hegyes kavicsokkal van telehintve a földje. Embereket lát, akik mezitláb sétálnak rajta. Megborzad, amikor észreveszi, hogy lépésük nyomán piros lesz a kavics és mégse sántítanak. Azután egyszerre megnyílnak előtte a szobák. Száz és száz szoba. Teljesen butortalan mind. Itt-ott férfiakat lát bennük a sarokban ülve, teljesen magukba merülve. Van olyan, aki szögekkel kivert deszkalapon alszik és olyan mint a halál. Minden ember, akit ott lát testetlen, alig élő csontváz. Csak a két szem izzik az arcok mélyén és az akarat sugárzik a halálosan fáradt tagokból. Marika szorongva kap a szívéhez és elrémülten néz a vízbe . . . A forrás tükre közelebb hozza szeméhez a szobákat s a rengeteg szobából egy marad a szeme előtt, egyetlen egy . . . És itt sincs más, mint négy fal, egy szögekkel kivert palló s a szögeken ott fekszik valaki, akinek a teste mozdulatlan és dermedt s a szögeken nedves csöppekben szivárog lefelé a vér . . . Felsikolt és a torkán felcsuklik a sírás . . . Ferenc ! . . .

Amikor magához tért, a sziklapadon feküdt és előtte ült a földön a férfi. Arca sápadt, szeme megtört és testének romja önmagába hullott. Marika följélt, fölült és kétségbeesett erővel kapaszkodott bele kedvese karjába.

Nem szóltak, nem beszéltek egymáshoz, csak nézték egymást, mintha olthatatlan szomjukat az öröklét számára szerették volna egymás arcával csillapítani.

Az este lassan égre hágott, fekete köpenyét felakasztotta a nap helyére, Ferenc kézen fogta Marikát és kivezette az erdőből.

XXI.

A következő napokon Dombayné a világért sem engedte volna el hogy a délutáni órákban Marika meg ne látogassa. A Ferencsel töltött délutánt napról-napra el kellett mesélnie újra. Az anya szíve megtelt reménnyel, örömmel és hálával. Öreg reszkető keze repesve simogatta a leány puha kezét, becézte, valósággal babusgatta, mohó fantáziája tervekkel szötte keresztül-kasul a jövőt és áhitattal ismételtette:

— Igen, édes gyerekem, te fogod őt nekünk visszaszerezni.

Marika pedig úgy élt a szülői házban, úgy járt-kelt, mint aki az élethől ébredt fel az álmra és nem tudja, mit kezdjen a csodával, ami égő meteorként zuhant a lelkébe. Minden pillanata külön láng volt, perceit, óráit tűzvész fogyasztotta, szeretett volna felkacagni az égre.

Azután meg hirtelen titkos nyomásra kialudt benne minden fény, elveszítették lángjukat a lámpák, testetlen ruhaként roskadt magába a lelke, érezte társának megfoghatatlan szenvedését, borzalmas harcát,

szerette volna hozzá vinni kiszakított szívét és megitatni belőle az élet szeretetével.

Marika élete egészen elkülönült és forró vas volt a kovács kezében, amit hol izzóvá forrósított a tűz, hol hidegre hűtött a sístergő víz. Egyszer virágos rétet varázsolt elő arcából a lobogó mosoly, azután meg a könnyek karavánja csinált belőle országotat. Minden idegszála antennaként feszült neki a távolságnak és éberen leste a hívást. Szeretett volna nekiszaladni az erdőnek. De nem mozdult, nem kereste fel társát, érezte, hogy hívás nélkül nem mehet hozzá.

Bárány Sándor megkísérelte, hogy szólásra bírja leányát és bekapcsolódjék gondolataiba. Mindannyiszor üvegfalba ütközött. Marika csak Dombaynének árulta el titkát, úgy érezte, hogy az anyát elveszített kincsének megtalálásáról értesítenie kell. Az öreg tanító nagy szomorúságában csaknem teljesen magára maradt. A plébános a szentek életét bujta, tele volt citátumokkal, a bölcsesség ígéivel és öreg barátjának minden panaszára egyformán felelt:

— Majd észre térítem én azt az embert! Várjon csak!

Nem kellett neki se sakkjáték, se stratégia. Lelkes egyéniségét a hittérítők fanatikus buzgalma és ereje szállotta meg. Az öreg tanító minden fájdalma és minden aggodalma ellenére csodálkozva kísérte figyelemmel a papnál beállott feltűnő változást. Kemény, katonás vonásai elvesztették élüket, bágyadt bölcsesség sápasztotta meg eleven színét s a szeméből az átszellemültek ködös tekintete szállott az embe-
rekre. Gazdasszonya csodálkozva vette észre, hogy az étvágya egyre apad, az étel sokszor érintetlenül került vissza a konyhába, de a vasárnap-i szent beszédek keretében egyre nagyobb erővel lobogott a tűz és a harsogó szónak a gondolatok töretlen lendülete adta meg a mélységét és a szint.

Katóka volt mindannyiuk között az egyetlen, aki a körülményekhez képest rendes életet élt. Boldogsága megvédte minden kapkodástól. Egészséges ifjúsága hivatást érzett a férfi szeretetében és a doktor befolyásának komoly, határozott súlya nem engedte meg lelkének a legkisebb kilengést sem. A bátyja képzetében már úgy állott előtte, mint egy súlyosan beteg ember, akit gyógyítani kell és aki előbb-utóbb úgyis szanatóriumba kerül. Komolyabban egyedül az anyja gyengélkedése aggasztotta, akinek szívbaja vőlegénye szerint, sehogya sem akart javulni.

A nemzeti asszony pedig pár napi várakozás után türelmetlenül kérdezgette Marikát, hogy nincs-e valami újabb ujság? Nem jelentkezett Ferenc? Nem volna-e okosabb, ha Marika engedne passzivitásából? Azután aggódva mondta el, hogy a fia már hosszú idő óta nem volt otthon és ebben az elmaradásban van valami félelmetes és nyugtalanító. Marika a lelke mélyéből szedte elő minden nyugodtságát és önuralmát s nehezen meggyőzte a szomorú anyát, hogy Ferencsel szemben a legokosabb, amit tehetnek, várni... várni...

Dombayné Justh doktorral is beszélt négy szem között. Az orvos

nagy bámulatára minden átmenet nélkül egyszerre csak azt kérdezte, lehetséges volna-e az, hogy Ferencből férj váljék? Mint anyát ugyanis érdekli a dolog, hogy fiának leromlott szervezetét rendes életmóddal fellehetne-e javítani a normális színvonalra. Az orvos belement a fejtegetésbe és szakszerűen elmagyarázta, hogy ez a kúra egyáltalán nem lehetetlen, a sikere minden kétségen felüli, semmi egyéb nem kell hozzá, mint türelem és idő. Az ő véleménye szerint pár esztendő alatt a test visszanyerné normális erejét és alakját, a leghelyesebb volna azonban erre egy szanatórium, mert a legkisebb szertelenség is végzetes hatással lehet a teljesen leromlott szervezetre.

A szomszéd birtokról, Bertin Gábor földjéről, pedig egyre nagyobb erővel tört át a lázítás és a harag. A gonoszlelkű szomszéd alkalmas időben nem sajnálta a pénzt és az italt s a faluban mindég többet és többet beszéltek arról, hogy a Dombay tekintetes úr az egész vidék vesztére jött haza, mert amióta itthon van, nincs kézben a birtok, még az Isten se ad esőt az elhanyagolt földekre! A mérnöknek, meg az ispánnak elvette eszét a szén, már nem is törődnek azzal, ami a föld felett van, pusztulhat a gabona, a vetés, a föld alá bujnak és ott keresik a jó szerencsét! Akadtak emberek, akik a szomszéd birtokos által adott ingyen italtól részeg fővel azt ordítozták mindenfelé, hogy a tekintetes úrnak meg kell mondani a magáét! Vagy gazda valaki, vagy nem! Vagy kézbe fogja a gyepelőt, vagy nem! Mert hát az embereknek is fogytán van már a türelmük és akad még valaki a becsületesek közül, aki megszabadítja a falut az átoktól!

És ezek a hangok mindég sűrűbben és mindég bátrabban hallatszottak, aszerint, amint odaátról vezényelték őket. Így elkerülhetetlen volt, hogy a belső cselédek fontoskodó suttogásán keresztül el ne jussanak a Dombay házba is. Amikor az új szolgálóleány nagy titkolódzások között elmondta a hírt a nemzeti asszonynak, a szegény halálosan meggyötört anyai szív úgy megrémült, hogy gyengélkedése egyszerre súlyosabbá vált. Agyoncsigázott képzelete már rémképeket látott. Azt hajtogatta folyton, hogy agyonverik a fiát. Ki tudja mért nem jött már olyan régen haza?! Talán már vérében fetreng valahol...

Marikának meg kellett ígérnie, hogy felkeresi őt és hazahozza.

És Marika szavának állott, nekiindult az erdőnek.

Maga is csodálkozott azon, hogy minden habozás nélkül ismeri fel az utat. Pillanatnyilag sem érezte, hogy eltéved. Nem szívesen ment. Jobb szerette volna megvárni újra Ferenc hívását. De nem állhatott ellen Dombayné könyörgő tekintetének.

Amikor kilépett a tisztásra, meglepetten állott meg. Ferenc jött vele szemben és nem is csodálkozott az ő érkezésén. Úgy állott meg előtte, mintha várta volna. Marikának a szíve dobogása elvette a szavát. úgy érezte magát a férfi hatása alatt, mint iskolás gyermek tanítója előtt. Az meg állt némán és átható tekintete ott kotorászott a lány kapkodó gondolatai között. Marika nem tudott szólni. Várt valamit. Egy jó

szót. Egy simogatást. És nem érzett mást, minthogy torkán van a sírás és szeretett volna elsüllyedni szégyenében. Nem az a Dombay Ferenc állt előtte, aki a multkor. Hideg, tartózkodó érzés hulláma csapta meg, valósággal behökkent a lelke. Nem is bírta sokáig, végig simította a homlokát és úgy súgta maga elé :

— Istenem, milyen borzasztó . . .

A férfi pedig megindult és így szólt :

— Mehetünk. Engedek a kívánságoknak.

Marika összetette a kezét.

— De Ferenc, hiszen én még egy szót sem szóltam.

— Én azért mégis megértettelek !

A lányt egy pillanatra az öröm ölelte keblére.

— Haza jössz? Igazán?!

— Anyám kívánsága, meg a tied ! Megteszem ! Különben sem maradhattam volna már itt. Az emberek felkutatták buvóhelyemet. Többeket láttam errefelé csavarogni. Tudom, hogy rosszban török a fejüket . . . És nem akarok üldözött vad lenni atyám birtokán ! . . .

A lány ajkáról a féltés kergette fel a kérdést :

— Bántottak?

— Tettben nem ! De a gondolataik már halálra üldöztek.

Halk félelemmel folytatta a lány :

— Jobb lesz otthon?

— Nem tudom . . . Az erdőbe azok az érzések kergettek, amik otthon rám rohantak. Az emlékezés, a gyermekkor, az ismerős tárgyak, a mult ! . . . Nem bírtam el őket ! Itt mostanáig egyedül voltam. A fák, a növények, a madarak és az állatok nem zavarták meg a lelkem Nirvánába kapcsolódását. Ez most már megváltozott ! . . . Nem maradhatok itt tovább . . .

Marika megértette.

— Tehát én voltam a kő, amit a sors keze beledobott a lelked csendjébe. Én zavartam meg a magányodat ! Előlem menekülsz !

— Hogy miért is menekülök tulajdonképpen nem tudom . . .

Hiszzen a szenvedés elől nem szabad elzárkózni. A szenvedés tűz, ami tisztít !

És Dombay Ferenc arca a fájdalomtól túlterhelten, maga volt a kín élő szobra. Mérhetetlen szenvedés kuszáta össze a arcvonásait és különös, légies teste alig élt már. Marika hirtelen megérezte a borzasztó bánatot, a földöntúli gyötrődést, a pokolbeli borzalmakat, amiket ő miatta kellett ennek az embernek elszenvednie. Megértette, hogy egész élete áldozat és céljától most messzire taszította a vele való találkozás ! A botlás irtózatossá volt, talán a legszörnyűbb vezeklés sem teheti jóvá többé. Az ő lelkének ártatlan szerelme a legsötétebb kínok örvényébe sodorta Ferencet, aki pedig fanatikus hittel hitte a felszabadult lélek külön életét, aki elsorvasztotta a test börtönének kapuit annyira, hogy szabadon járhatott rajtuk ki és be a lélek . . . Szörnyű csapás ! A magasan

szárnyaló lélek visszazuhant. Meg kellett éreznie, hogy a gyökere a földben él, hogy a földi életben nem szabadulhat meg soha az anyagtól! Megértette a szenvedést, megértette a lélek kétségbeesett fájdalmát, mázsás súllyal borította el a szánalom érzése, a megbánás, a lelkipurdálás, szeretett volna eltűnni, elpárologni, szeretett volna elillanni az életből, szeretett volna a lába elé borulni és vezekelni vele együtt, szeretett volna sírni, jajgatni, ordítani és minden érzése egyetlen egy szóba sűrűsödött össze, ami olyan halk volt, hogy alig hallotta meg a fül:

— Bocsáss meg . . .

Ferenc elfogadta a feléje hulló kezét, megszorította és így felelt:

— Nincs mit megbocsátanom Marika . . . Ami történt, annak legkevésbé te vagy az oka . . .

A leány szeme könnyes lett és fulladozva kérdezte:

— Mi lesz most ?

A távolba nézett a férfi és tompán felelt:

— Ott fogom folytatni, ahol valamikor elkezdtem.

A napsugár forró ujjával felturkálta járásuk alatt a port és játékos kedvében aranyfelhőt szitált belőle.

Marika feje mélybe hullott.

— Azt akarod, hogy kerüljelek?

— Nem. Semmit sem akarok. Tégy mindenben úgy, ahogy jól esik.

A te lelkednek is megvannak a maga útjai!

— Kértek az útra és nem mentek a Dombay-ház felé, hanem a faluba. Marika nem kérdezett tőle semmit. Vele ment. Borzasztó csapás érte, teljesen kifosztottnak érezte a lelkét. Meg-megroggyant a lába, mindene fáj, örült táncban kavartak előtte a gondolatok, el sem tudta képzelni, hogy miként fogja elbírní ezt a borzasztó fájdalmat. Mielőtt még a faluba értek volna, hirtelen megállt, megragadta Ferenc kezét és könnyes arcát feléje fordította.

— Ferenc, te olyan erős vagy, olyan hatalmas vagy, szüntesd meg bennem ezt a mindent betöltő érzést! Végig fogja gázolni egész életemet! Segíts rajtam!

A férfi szeméből ömlött feléje a szomorúság.

— Akkor tiszta az út, ha magad söpröd el a szemetjét, akkor ragyog a házad, ha gondozását nem bízod másra!

Marika nem is szólt már többet, csak a falu első házainál kérdezte meg újra:

— Hova megyünk?

— Meglátod.

És Ferenc a kovácsnál megállt. Hatalmas, hegyes szögeket rendelt nála. Megmagyarázta, hogy azokat egy két méter hosszú és fél méter széles deszkán verje keresztül, hogy ne legyenek sűrűn egymás mellett: s a hegyük jó messzire álljon ki a fából.

(Vége következik.)

Büky György.